

Teplické Café Nobel: Můžeme rozumět mimozemšťanům?

17.12.2024 - Frederik Velinský | Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Pokud někdy narazíme na mimozemšťany, budeme jim rozumět? Nebude lepší nechat je psát? Při snaze o rozluštění mimozemského jazyka můžeme využít poznatků z luštění starověkých jazyků, dochovaných v psané podobě na červy prožraných papýrech nebo tesané v kameni.

Jak, to prozradí ve čtvrtek 19. prosince všem návštěvníkům Café Nobel na hvězdárně v Teplicích egyptoložka Renata Landgráfová.

Předpokládejme, že vesmír není „temný les“ Liou Cch'-sina, a že se s mimozemšťany budeme chtít domluvit. K identifikaci problémů, na které během snahy o rozluštění mimozemského jazyka můžeme narážet, využijeme poznatky z luštění starověkých jazyků. To jsou sice jazyky lidské, při snaze jim porozumět však narážíme na řadu specifických problémů. Předně – problematická slova či fráze není možné konzultovat s rodilými mluvčími, a i když mnohé lze s trochou práce odvodit z kontextu, zůstávají některé obraty nejasné, případně se stávají předmětem odborných diskusí a sporů.

V případě mimozemšťanů budeme mít sice k dispozici rodilé mluvčí, nicméně obrovským problémem mohou být metafory, protože s nimi nebudeme sdílet téměř žádné zkušenosti. Pro to, jakým způsobem by bylo možné postupovat, využijeme poznatky typologie a zkoumání jazykových univerzálií. V neposlední řadě dnes do snahy luštit tajemné signály z vesmíru významně promlouvá matematika. „V přednášce se také dozvíte, co znamená ‚mimozemská‘ fráze ‚Darmok and Jalad at Tanagra‘, která poprvé zazněla v jedné z epizod populárního seriálu Star Trek, a proč ji lingvisté rádi dávají za příklad,“ doplňuje koordinátor cyklu Café Nobel **Frederik Velinský**.

Mgr. Renata Landgráfová, Ph.D., je ředitelkou Českého egyptologického ústavu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Studovala srovnávací lingvistiku na americké Harvard University a egyptologii na University of Pennsylvania; egyptologii a lingvistiku-fonetiku vystudovala na Filozofické fakultě UK. Je pravidelnou členkou české archeologické expedice v egyptském Abúsíru. Věnuje se především překladům a interpretaci náboženských textů ze šachtových hrobek Sajsko-perské doby.

Přednáška, nazvaná *Darmok and Jalad at Tanagra: jak si (ne)porozumět s mimozemšťany*, se uskuteční v prostorách hvězdárny v Teplicích na Písečném vrchu od 18:00 h. Doporučujeme rezervaci místa na adrese:

Partnery Café Nobel jsou nakladatelství Academia a populárně vědecký magazín Českého rozhlasu Sever Planetárium.

Kontakt: Mgr. Frederik Velinský,

Zdroj fotografií: archiv Renaty Landgráfové (portrét) a Pixabay.com

Přednáškový cyklus *Café Nobel* v Ústí nad Labem, Teplicích, Děčíně a Tisé pořádá Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem v rámci projektu RUR – Region univerzitě, univerzita regionu, reg. č. CZ.10.02.01/00/22_002/0000210 (podaktivita A.1.16), který je spolufinancován Evropskou unií a Státním rozpočtem ČR.

<https://www.ujep.cz/cs/51616/teplicke-cafe-nobel-muzeme-rozumet-mimozemstanum>